

УДК 532.675

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ

Ференчук І. О., аспірант

*Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка,
вул. Максима Кривоноса, 2, Тернопіль, Україна*

ferenchuk1@gmail.com

У статті аналізуються лінгвістичні особливості німецькомовних публіцистичних текстів на сучасному етапі. У процесі роботи вирішуються такі завдання: окреслюється коло теоретичних питань, пов'язаних з диференціацією понять «публіцистичний стиль» і «дискурс»; стисло перераховуються основні риси функціонального стилю публіцистичних текстів. Розглянуто структурні і семантичні характеристики текстів засобів масової інформації. Зазначається, що німецькі тексти засобів масової інформації містять заголовки, вступ, основну частину і висновок. Надається по кілька прикладів вживання стилістичних фігур у сучасних німецькомовних публіцистичних текстах, а саме епітетів, метафор, стилістичних порівнянь, метонімії, алюзій, неологізмів, діалектизмів та запозичених слів.

Ключові слова: публіцистичний стиль, газета, дискурс, мовні засоби, лінгвістичні особливості.

ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ НЕМЕЦКОЯЗЫЧНЫХ ПУБЛИЦИСТИЧЕСКИХ ТЕКСТОВ

Ференчук И. А.

*Тернопольский национальный педагогический университет им. В. Гнатюка,
ул. Максима Кривоноса, 2, Тернополь, Украина*

ferenchuk1@gmail.com

В статье анализируются лингвистические особенности немецкоязычных публицистических текстов на современном этапе. В ходе работы решаются следующие задачи: очерчивается круг теоретических вопросов, связанных с дифференциацией понятий «публицистический стиль» и «дискурс»; кратко перечисляются основные черты функционального стиля публицистических текстов. Выявлены структурные и семантические особенности публицистических текстов. Определена структура публицистических текстов, которая состоит из заголовка, зачина, основной и заключительной части. Предоставляется по несколько примеров употребления лексико-стилистических средств в современных немецкоязычных публицистических текстах, а именно эпитетов, метафор, стилистических сравнений, метонимий, аллюзий, неологизмов, диалектизмов и заимствованных слов.

Ключевые слова: публицистический стиль, газета, дискурс, языковые средства, лингвистические особенности.

LINGUISTIC SPECIFICITY OF THE GERMAN MASS MEDIA TEXTS

Ferenchuk I. O.

*Ternopil National Pedagogical University named by V. Hnatyuk, str. Maxim Krivonos, 2,
Ternopol, Ukraine*

ferenchuk1@gmail.com

The article deals with the specific features of linguistic specificity of the German mass media texts at the present stage. The following tasks are being solved in the course of our work: theoretical issues concerning the differentiation of the notions of newspaper style and discourse are defined, briefly lists the main features of the functional style of mass media texts. The structural and semantic characteristics of the mass media texts has been discussed in terms of pragmatics. It has been found out that the German mass media texts contains the headline, the introduction, the story and the conclusion. Also there are given several examples of the usage of the lexical-stylistic means in contemporary German-language mass media texts such as epithets, metaphors, stylistic comparisons, metonymies, allusions, neologisms, dialecticisms, slang loanwords.

Key words: newspaper style, newspaper, media discourse, language tools, slang, linguistic specificity.

Публіцистичний стиль на сучасному етапі розвитку друкованих ЗМІ найбільш оперативно відгукується на потреби суспільства, всотує і відображає багатство мовних тенденцій, створює відкриту зону для мовознавчих досліджень. Сучасний газетний текст повною мірою

відображає не тільки зміни, що відбуваються в суспільно-політичному та соціально-економічному житті, а й, що особливо важливо для лінгвістичних досліджень, зміни в мові.

Газетно-публіцистичний стиль, як один з функціональних стилів мови, неодноразово привертая увагу як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Як відомо, це такі імена, як М. П. Брандес, А. Н. Васильєва А. Н. Кожин, О. А. Крилова, Н. В. Кузнецова, В.В. Одинцов, Г. Я. Солганик, R. Millrood, H. G.Widdowson та ін. Проте, варто зазначити, що на сучасному етапі відсутній ґрунтовний аналіз лінгвістичних особливостей німецькомовних публіцистичних текстів.

Отже, **метою статті** є визначення лінгвістичних особливостей німецькомовних публіцистичних текстів.

Публіцистичний стиль – це один з функціональних стилів, який обслуговує широку сферу суспільних відносин: політичних, економічних, культурних, спортивних, що розглядаються крізь призму певних політико-ідеологічних установок. Публіцистичний стиль використовується в політичній літературі, його представляють засоби масової інформації (ЗМІ) – газети, журнали, радіо, телебачення, документальне кіно [7, с. 204].

Публіцистичний стиль представлений такими жанрами:

- 1) газетні жанри – нарис, репортаж, стаття, фейлетон;
- 2) телевізійні жанри – аналітична програма, інформаційне повідомлення, інтерв'ю, діалог у прямому ефірі;
- 3) ораторські жанри – виступ на мітингу, публічні виступи політиків, гасла, тости, дебати;
- 4) комунікативні жанри – пресконференція, саміт, зустріч «без краваток»;
- 5) рекламні жанри – рекламний нарис, рекламне оголошення [6, с. 167 – 180].

Каналами комунікації газетно-журнальної публіцистики виступають газети і суспільно-політичні журнали. Вони є інституційними органами, що обслуговують спілкування певного соціуму і є особливими культурними системами зі своєю нормативною базою, відповідно до якої оформляється зміст і мова опублікованих у них матеріалів. Газета є оперативним універсальним джерелом інформації про стан справ у різних сферах як своєї країни, так і інших країн [2, с.198].

Оскільки поняття публіцистичного стилю є доволі обширним, у рамках нашого дослідження ми сконцентруємо увагу на одному пласті публіцистики – газетно-журнальному стилі, оскільки в умовах відсутності мовного середовища німецькомовні газетні та журнальні статті є джерелом соціокультурної інформації, демонструють автентичні мовленнєві зразки, містять високий естетичний, виховний і розвивальний потенціал для формування німецькомовної компетентності в читанні публіцистичних текстів у майбутніх філологів.

О. М. Васильєва у своєму дослідженні справедливо зазначає, що в загальному комплексі засобів масової інформації газеті належить особливо важлива роль. Це пов'язано і з найширшою повсякденною доступністю газети, і з величезним діапазоном багатопрофільного вибору, і з інформаційною оперативністю газети і тощо [3, с.7].

Сучасна газета складається з надзвичайно різнопланових мовних жанрів і типів тексту, які реалізують інформаційну та агітаційно-пропагандистську функцію. Серед них:

- статті, які поділяються на директивні, популяризаторські, проблемні, узагальнюючі досвід, викривальні;
- кореспонденції, що аналізують факт або групу фактів, будь-яке явище з політичного, економічного і культурного життя;

- замітки, які висвітлюють вужчу, ніж у кореспонденції, тему, описують один факт або одну подію;
- інформації на міжнародні і внутрішні, загальнодержавні і місцеві теми, представлені у вигляді коротких або розгорнутих повідомлень, інтерв'ю, звітів, зведень;
- огляд преси;
- рецензії, нариси, фейлетони [2, с.198-199].

На думку М. Д. Гладкого, характерні ознаки газетної мови можна поділити на 5 груп, зокрема:

- змістові (ясність, простота викладу, влучність);
- формальні (газетна мова має певні форми викладу, наприклад репортаж, інтерв'ю, фейлетон, хронікальна замітка);
- лексичні (газетна термінологія);
- фразеологічні (газетяр оперує певними фразеологічними зворотами та формами, що утворюють сталі шаблони);
- синтаксичні (синтаксична напруженість). Основною ознакою газетної мови, на думку М. Д. Гладкого, має бути народномовна основа. [4, с. 124–125]

Зміст газетно-публіцистичного стилю тісно пов'язаний з істинністю, об'єктивністю, правдивістю, достовірністю змісту.

Достовірність виражає істинність суспільно-політичної інформації для її одержувачів, а також ступінь її освоєння суспільством, отже, пов'язана з такими її характеристиками, як повнота, глибина, точність, визначеність. Повнота суспільно-політичної інформації виражає не взагалі всю інформацію, яку можна добути про повідомлене явище, подію, а лише найбільш істотну, ту, яка може сприяти правильній реакції і правильному прийнятті рішення.

Оперативність та актуальність є характеристиками суспільно-політичної інформації, що виражають її ефективність у часі.

Оптимальність інформації – це комплексна характеристика, що об'єднує в єдину складну систему всі інші властивості інформації. Під оптимальною інформацією в цьому випадку слід розуміти таку інформацію, яка, з одного боку, веде до вироблення оптимальної стратегії в процесі агітаційно-пропагандистської діяльності на основі врахування повної і точної інформації про адресата як об'єкта впливу, переконання, з іншого – інформацію управління [2, с.195-196].

Сучасна філологія все частіше демонструє явну незадоволеність поняттям «текст» [10, с. 21] і відмовляється вживати його без пояснення через синонімічні поняття. Найважливішим із таких понять виявився дискурс.

Н. В. Петрова зазначає, що дискурс являє собою динамічний процес, частиною якого є текст. Отже, аналіз тексту – це лише частина аналізу дискурсу. Розуміння дискурсу як складного комунікативного події при лінгвістичному підході (як складної семіотичної події – при широкому трактуванні поняття «текст») стає більш-менш стійким на теперішньому етапі розвитку науки, як і розрізнення понять «дискурс» і «текст»: текст (вербальний або невербальний) розглядається лише як частина дискурсу, його знаковий продукт [11, с. 125 – 129].

R. Millrood розглядає поняття дискурсу як процес або результат появи комунікативного сенсу у формі тексту в конкретному ситуативному контексті [15, с.154].

Як найбільш прийнятне з позицій розуміння сенсу тексту, на нашу думку, є визначення дискурсу, запропоноване Н.Г. Widdowson, який наголошує, що дискурс – це текст плюс ситуація [16, с.43].

О. В. Александрова наполягає, що тексти засобів масової інформації є саме дискурсом, вони завжди динамічні і сучасні, вони сприймаються учасниками комунікації в контексті подій, що відбуваються [1, с. 90].

Серед особливостей публіцистичного дискурсу виокремлюють такі: а) інформація передається невідомому й кількісно не визначеному отримувачу; б) характерний як індивідуальний, так й індивідуально-колективний суб'єкт, тобто це може бути не тільки співавторство, але й спільна позиція редакції газети, каналу тощо; в) адресат масовий і розпорошений [13, с.263].

Що стосується функцій дискурсу ЗМІ, Т. А. Присяжнюк і Р. З. Назарова пропонують такий список функцій: регулятивна функція, емоційно-естетична, оціночна, комунікативна, ціннісно-орієнтуюча, оперативна, мобілізаційна, інноваційна, освітня, функція критики, контролю, модераторства, соціалізації, формування громадської думки, артикуляції та інтеграції [12, с. 106].

Публіцистичний стиль характеризується великою емоційністю і оцінкою написаного. За своєю суттю публіцистика покликана активно втручатися в життя суспільства, формувати громадську думку. Основні функції публіцистичного стилю – вплив і повідомлення [6].

При лінгвістичному аналізі варто враховувати структурні особливості публіцистичних текстів. Н. В. Кузнецова та О. В. Трофімова [9, с. 177-178] виділяються відповідні структурно-композиційні блоки публіцистичних текстів:

- 1) заголовок, який вводить тему і досить часто задає тексту тональності, оціності, темпоральності і локальності;
- 2) вступ (зачин, введення, експозиція ...) – конкретизує тему і задає її просторово-часову розгортку. У вступі автор зобов'язаний обґрунтувати актуальність теми, новизну матеріалу, його науково-практичне значення, ступінь вивченості описуваного. Ця частина має викликати в читача інтерес до поставлених проблем, автор повинен вказати на найбільш важливі аспекти оголошеної теми, визначити спосіб і порядок викладу матеріалу. Це дозволить зробити композиційний перехід до основної частини статті [5, с. 26];
- 3) основна частина, зазвичай, складається з декількох блоків, що деталізують підтеми. Основна частина повинна розкрити тему, донести до читача в повному обсязі нові знання про предмет або явище, що стали об'єктом дослідження автора. Вимога системності викладу визначає логічну побудову основної частини рукопису: її фрагменти повинні бути об'єднані як елементи єдиної системи, взаємопов'язані [5, с. 26];
- 4) висновок, основна функція якого - згортка інформації цілого тексту. Цей блок може бути відсутнім в окремих жанрах публіцистичного стилю і, зазвичай, не представлений у текстах офіційно-ділового стилю.

Сучасні газетні тексти, крім традиційних композиційних блоків, часто містять анотації у вигляді лідів і хедлайнів, причому не тільки на тій самій газетній шпальті, а й на першій (виконують функцію анонса) [9, с. 177].

Можливість зміни композиції залежить від характеру тексту. Опис допускає перестановку частин без шкоди для змісту, а при розповідному характері тексту перестановка може призвести до порушення хронологічної послідовності подій. У пояснювальних текстах, побудованих на міркуванні, смислові одиниці нерівноцінні, тому перекомпонування частин може призвести до спотворення змісту [9, с. 24].

Щодо мови публіцистики варто зауважити, що на відбір мовних засобів впливають, передусім, такі екстралінгвістичні фактори: ідеологічна спрямованість газети, соціальний склад читачів, їх освітній рівень, вік, стать. Крім цього відіграє значну роль і час виходу газети (ранковий або вечірній випуск).

О. А. Крилова наголошує, що газетно-публіцистичному стилю притаманна наявність мовних засобів, що відрізняються емоційно-експресивним забарвленням, наявність розмовних, просторічних елементів, наявність емоційно-експресивних синтаксичних конструкцій, термінологічний характер значної частини лексики [8, с. 111].

У нашому дослідженні аналіз лінгвістичних особливостей німецькомовних публіцистичних текстів ми проводимо на матеріалі статей сучасних німецькомовних газет та журналів: *Die Zeit*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Die Welt*, *Suddeutsche Zeitung* та *Der Spiegel*.

До лінгвістичних особливостей організації публіцистичного тексту відносимо використання в ньому таких мовних засобів:

1. Лексичні

– використання суспільно-політичної лексики та політичної термінології: *Krieg*, *Korruption und schmerzhaft Reformen* – die ukrainische Finanzministerin Natalija Jaresko über die anhaltende Krise in ihrem Land [Die Zeit, 03.03.2016], Angela Merkel (CDU) hält eine Lockerung der Russland-Sanktionen für verfrüht, die Vizkanzler Sigmar Gabriel (SPD) angeregt hat [F.A.Z., 25.05.2016], Die Unionsfraktion im Bundestag wendet sich gegen eine Reform des Mordparagrafen: Sie will den Plan von Bundesjustizminister Heiko Maas (SPD) stoppen [Der Spiegel, 21.05.2016];

– ідеологеми. Це базове поняття публіцистичного дискурсу, в основі якого лежить світоглядно насичене узагальнююче слово, найчастіше образне слово, метафора, що володіє потужною сугестивною силою [Клушина 2008: 93–95]: *Olga Raue spionierte für die CIA: zuerst in der DDR, dann in der Sowjetunion. Mehr als 50 Jahre danach erzählt sie erstmals von ihrer gefährlichen Mission im Kalten Krieg* [Der Spiegel, 28.05.2016];

– кліше, штампи: im Falle einer Ablehnung. Maas möchte Ausnahmen von der Regel zulassen, der zufolge ein Mörder zwingend eine lebenslange Freiheitsstrafe erhält [Der Spiegel, 21.05.2016]. Über den Befund herrscht Einigkeit: Viele Menschen haben Übergewicht [Die Zeit, 31.03.2016]. Meine Meinung kenne ich schon, die brauche ich nicht noch einmal woanders nachzulesen [Der Spiegel, 30.04.2016];

– фразеологізми, прислів'я: Die schwimmen "wie Fische im Wasser" (Mao); sie tauchen auf und unter [Die Zeit, 16.01.2016]. Statt sein Land zu heilen, probt Putin ein Remake von Zurück in die Zukunft zurück in die Machtpolitik des 19. Jahrhunderts [Die Zeit, 26.04.2016]. Beim Deutschen Tennis Bund (DTB) gilt Angelique Kerber als „Geschenk des Himmels“ [Der Spiegel, 21.05.2016];

– екзотизми: *Zombi*, *die Kasha*, *der Parka*;

– використання мовних стереотипів: *Ossi und Wessi*;

– запозичена лексика, англо-американські запозичення: *Der sacro egoismo* der Nationen ist stärker als die sonstigen Konflikte [Die Zeit, 14.01.2016]. Hinzu kommt die immense Zeit, die wir vor dem Fernseher oder am Computer, im Auto oder auf der Couch verbringen. Conveniencefood, also Fertigprodukte, sind heute fester und notwendiger Bestandteil der Ernährungskultur [Die Zeit, 31.03.2016] ;

– неологізми, розмовна лексика, молодіжний сленг орієнтовані на виконання однієї з найважливіших функцій газетно-публіцистичного стилю – функції впливу: *die Schickse*, *fett*, *super*. Die Täter sind oft Mitglieder osteuropäischer Banden, arme Teufel – oder einfach Bekannte [Der Spiegel, 21.05.2016]. Wer Erfolg haben will, paukt neuerdings Deutsch [Der Spiegel, 21.05.2016];

– скорочення, абрєвіатури. Скорочення поділяються на загальноприйняті та окаяональні (випадкові). Краще розшифровуються окаяональні скорочення, адже вони існують у межах цього тексту і здебільшого подаються в повному вигляді на початку або в середині тексту. Для розшифровки абрєвіатур та скорочень є спеціальні довідники: Die TTIP-Verhandlungsführer der EU und der USA sind zuversichtlich, die Gespräche über das transatlantische Freihandelsabkommen noch in diesem Jahr abschließen zu können [Die Zeit, 26.04.2016];

– вживання епітетів. Епітети передають найрізноманітніші відтінки виразності від найнижчих до найвищих: Paris ist zu groß, zu alt, zu beschäftigt, zu gewichtig, zu oft und zu ausgiebig besungen, zu schillernd schön, zu ausgefranst an seinen Rändern, zu verdichtet in seinem Zentrum, als dass sich die Geschichte der Stadt und ihre Zukunft so ganz auf die Schnelle erfassen ließen [Der Spiegel, 28.05.2016];

– використання метафор. Наприклад, у статтях на політичну тематику часто можна спостерігати певну тенденцію до використання слів або словосполучень, що зазвичай вживаються для опису військових подій, діяльності силових відомств або спортивних змагань (хоч у текстах йдеться про виборчі перегони або суспільно значущі кампанії соціальної спрямованості): Eroberung der Wirtschaft. In einer Demokratie gibt es nicht nur eine heilige Schrift, die Verfassung, sondern auch heilige Zahlen, die Wahlergebnisse [Der Spiegel, 14.05.2016];

– використання метонімії, при якому певна річ або поняття називається не своїм ім'ям, а фігурує під назвою чогось, пов'язаного за значенням з цією річчю або поняттям стійким нерозривним зв'язком. Такий зв'язок може існувати між предметами і матеріалами, з яких вони зроблені; між місцями і організаціями, що в них розміщуються; між процесами та їхніми результатами; авторами та їхніми творами: Die Uhr tickt [Die Zeit, 16.01.2016].

2. Морфологічні

- все різноманіття морфологічних форм;

- специфічні дієслівні форми зі значенням теперішнього часу, які сприяють створенню ефекту присутності: Sie steht in einem Kellerraum in Berlin-Hohenschönhausen, die Fensterscheibe über ihrem Kopf ist aus Milchglas, der Putz an den schäbigen Wänden bröckelt [Der Spiegel, 28.05.2016].

3. Синтаксичні

- оповідні, питальні, окличні речення: Sind wir Weltmeister? Wollen wir Europameister werden? [Der Spiegel, 28.05.2016]. Schließlich erlebt ein Mensch Armut in vielen verschiedenen Lebensbereichen: Ist er krank? Hat er Arbeit? Ist die Wohnung zu klein oder marode? [Der Spiegel, 21.05.2016]. Wir sind gejagten! [Der Spiegel, 21.05.2016] ;

- неповні речення: Egal? Eben nicht [Die Zeit , 14.04.2016];

- виділення частини речення в окреме речення: Und so gesehen (Makler aufgehört!), liegen Eppendorf und Co nicht auf der linken Alsterseite – sondern auf der rechten [Die Zeit, 14.04.2016];

- вступні слова і речення, звертання: Herr Minister, Sie sind immer noch SPD-Vorsitzender [Der Spiegel, 14.05.2016].

Також у мові газет широко використовуються емоційно і експресивно забарвлені синтаксичні конструкції, такі, як риторичні запитання, повтори, інверсії і т.д. [9, с. 127-128].

4. Текстові

- невеликі за обсягом речення: In der Großstadt ballt sich alles. In der Provinz gibt es dafür Bäume. Und weniger Menschen. Das wird dann an ihr gemocht. Ein Versuch über das Warum [Die Zeit, 14.04.2016];

- абзацне членування підпорядковане цілям впливу: в окремий абзац може бути виокремлено одне речення: Ein israelischer Soldat ist unter dem Vorwurf festgenommen worden, einen verletzt am Boden liegenden palästinensischen Angreifer durch einen Kopfschuss getötet zu haben. Dies zeigt ein Video, das von der israelischen Menschenrechtsorganisation Betsalem veröffentlicht wurde. Eine Armeesprecherin nannte die Tat einen schweren Verstoß gegen militärische Werte. Zu dem Vorfall seien Ermittlungen eingeleitet worden.

Am Donnerstagmorgen hatten zwei mit Messern bewaffnete Palästinenser in Hebron im südlichen Westjordanland einen Soldaten verletzt. Die Armee teilte kurz darauf mit, beide Angreifer seien erschossen worden.

Das im Internet verbreitete Video zeigt, wie der palästinensische Jugendliche angeschossen und reglos am Boden liegt. Nachdem der angegriffene israelische Soldat von einem Krankenwagen abtransportiert wird, zielt ein anderer Soldat auf den Verletzten. Dann feuert er einen Schuss ab auf den Kopf des am Boden Liegenden [Die Zeit, 16.01.2016];

- яскравий заголовок містить інформацію про зміст тексту і привертає увагу читача: Heilige Zahlen, Schmutzige Geheimnisse [Der Spiegel, 14.05.2016].

Отже, для німецькомовних публіцистичних текстів характерними є такі риси: економія мовних засобів, лаконічність викладу при інформативній насиченості тексту; ретельний відбір мовних засобів, при якому головним є їхня зрозумілість, адже газета є найбільш розповсюдженим видом масової інформації; використання суспільно-політичної лексики, ідеологем і фразеології, переосмислення лексики інших стилів (термінологічної лексики) для цілей публіцистики; використання характерних для певного стилю мовних стереотипів, кліше, штампів; жанрова різноманітність та стилістичне використання мовних засобів: багатозначності слова, емоційно-експресивної лексики; неоднорідність стилю, поєднання рис публіцистичного стилю з рисами інших стилів (наукового, офіційно-ділового, літературно-художнього, розмовного); використання зображально-виражальних засобів мови, зокрема засобів стилістичного синтаксису (риторичні питання і вигуки, паралелізм побудови, повтори, інверсія); використання специфічних дієслівних форм зі значенням теперішнього часу, які сприяють створенню ефекту присутності; використання невеликих за обсягом речень, абзацне членування підпорядковане цілям впливу, використання цікавих, яскравих заголовків, що містять інформацію про зміст у тексті і привертають увагу читача.

ЛІТЕРАТУРА

1. Александрова О. В. Язык средств массовой информации как часть коллективного пространства общества / О. В. Александрова // Язык СМИ как объект междисциплинарного исследования. – М., 2003. – С. 89-99.
2. Брандес М. П. Стилистика текста. Теоретический курс : Учебник. – 3-е изд., перераб, и доп. / М. П. Брандес. – М. : Прогресс-Традиция ; ИНФРА-М, 2004. – 416 с.
3. Васильева А. Н. Газетно-публицистический стиль речи / А. Н. Васильева. – М. : Русский язык, 1982. – 197 с.
4. Гладкий М. Наша газетна мова / М. Гладкий. – К. : Держвидав, 1928. – 178 с. (Фотопередрук з післямовою О. Горбача). – Мюнхен : Вид-во українського вільного університету, 1992. – 178 с.
5. Голуб И. Б. Литературное редактирование : учеб. пособие / И.Б. Голуб. - М. : Логос. - 432 с.
6. Григорьева О. Н. Публицистический стиль в системе функциональных разновидностей языка / О. Н. Григорьева / Язык СМИ как объект междисциплинарного исследования / отв. ред. М. Н. Володина. – М., 2003. – С. 167–180.

7. Клушина И.М. Стилистика публицистического текста / И. М. Клушина. – М., 2008. – 210 с.
8. Кожин А. Н. Функциональные типы русской речи / А. Н. Кожин, О. А. Крылова, В. В. Одинцов. – М. : Высшая школа, 1982. – 223 с.
9. Кузнецова Н. В. Публицистический текст: Лингвистический анализ : учеб. пособие / Н. В. Кузнецова, О. В. Трофимова. – М. : Флинта : Наука, 2010. – 304 с.
10. Миловидов В. А. От семиотики текста к семиотике дискурса : пособие по спецкурсу / В. А. Миловидов. – Тверь : Тверской государственной университет, 2000. – 98 с.
11. Петрова Н. В. Текст и дискурс / Н. В. Петрова // Вопросы языкознания. – 2003. – № 6. – С. 123–131.
12. Присяжнюк Т. А. Дискурс печатных СМИ vs. газетно-публицистический стиль / Т. А. Присяжнюк, Р. З. Назарова // Известия Саратовского университета. – Новая серия. – 2012. – Т. 12. – Филология. Журналистика. – Вып. 4. – С. 102-106.
13. Солганик Г. Я. О языке и стиле газеты / Г. Я. Солганик / Язык СМИ как объект междисциплинарного исследования : учеб. пособие / под ред. М. Н. Володиной – М. : Изд-во МГУ, 2003. – С.261-268.
14. Стилистический энциклопедический словарь русского языка под редакцией М. Н. Кожин. – М. : «Флинта», «Наука». 2003. – С. 204
15. Millrood R., Modules in ELT Methodology / R. Millrood. – Tambov, 2000. – P. 153-160.
16. Widdowson H. G. Directions in the teaching of discourse // Theoretical Linguistic Models in Applied Linguistics (Ed. by S.P. Corder) / H. G. Widdowson. – N.Y, 1973. – 225 p.

REFERENCES

1. Aleksandrova O. V. Yazyk sredstv massovoy informatsii kak chast' kollektivnogo prostranstva obshchestva / O. V. // Aleksandrova Yazyk SMI kak ob'yekt mezhdistsiplinarnogo issledovaniya. - M., 2003. – P. 89-99.
2. Brandes M. P. Stilistika teksta. Teoreticheskiy kurs : Uchebnyk . - 3-ye izd . , Pererab , i dop. / M. P. Brandes . - M: Progress- Traditsiya ; INFRA- M , 2004. - 416 p.
3. Vasil'yeva A. N. Gazetno-publitsisticheskiy stil' rechi / A. N. Vasil'yeva. - M. : Russkiy yazyk, 1982. - 197 p.
4. Hladkyy M. Nasha hazetna mova / M. Hladkyy . - K. : Dervydav , 1928. - 178 P . (Fotoperedruk z pislyamovoyu O. Horbacha) . - Myunkhen : Vyd -vo ukrayins'koho vil'noho universytetu , 1992. - 178 p.
5. Holub I. B. Literaturne redahuvannya : navch . posibnyk / I. B. Holub . - M .: Lohos . – 432 p.
6. Hryhor'yeva O. N. Publitsystichnyy styl' u systemi funktsional'nykh raznovydnostey movy // Mova ZMI yak ob'yekt mizhdystsypinarnoho doslidzhennya / vidp . red . M. N. Volodina . M. , 2003. P. 167-180
7. Klushyna I.M. Stylistyka publitsystichnoho tekstu / I. M. Klushyna . - M. , 2008. -210 p.
8. Kozhin A.N., Krylova O.A., Odintsov V.V. Funktsional'nyye tipy russkoy rechi / A. N. Kozhin, O. A. Krylova, V. V. Odintsov. - M .: Vysshaya shkola, 1982. - 223 p.
9. Kuznetsova N. V. Publitsisticheskiy tekst: Lingvisticheskiy analiz: ucheb. posobiye / N.V. Kuznetsova , O.V. Trofimova . - M. : Flinta : Nauka , 2010. - 304 p.
10. Milovidov V. A. Ot semiotiki teksta k semiotike diskursa: posobiye po spetskursu / V. A. Milovidov. - Tver': Tverskoy gosudarstvennyy universitet, 2000. - 98 p.

11. Petrova N.V. Tekst i diskurs / N. V. Petrova // Voprosy yazykoznaniiya. 2003. - № 6. - P. 123–131.
12. Prisyazhnyuk T. A. Diskurs pechatnykh SMI po sravneniyu s gazetno-publitsisticheskiy stil' / T.A. Prisyazhnyuk, R.Z. Nazarova // Izvestiya Saratovskogo universiteta. - Novaya seriya. - 2012. - T. 12. - Filologiya. Zhurnalistika. - Vyp. 4. - P. 102-106.
13. Solganik G. YA. O yazyke i stile gazety // YAzyk SMI kak ob"yekt mezhdistsiplinarnogo issledovaniya: ucheb. posobiye / pod red. M. N. Volodinoy - M. : Izd-vo MGU, 2003. - P. 261-268.
14. Stilisticheskiy entsiklopedicheskiy slovar' russkogo yazyka. - M. : «Flinta», «Nauka». / Pod redaktsiyey M.N. Kozhinoy. 2003. - p. 204
15. Millrood R., Modules in ELT Methodology / R. Millrood. – Tambov, 2000. – P. 153-160.
16. Widdowson H.G. Directions in the teaching of discourse // Theoretical Linguistic Models in Applied Linguistics (Ed. by S.P. Corder) / H. G. Widdowson. – N.Y, 1973. – 225 p.

УДК 378.147:811.11'342

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ПІСЛЯ НІМЕЦЬКОЇ

Чухно О. А.

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
вул. Блюхера, 2, м. Харків, Україна*

elchukhno@mail.ua

У статті розглянуто змістове наповнення професійної фонетичної компетентності майбутніх учителів, які вивчають англійську мову після німецької. У її складі вирізняють фонетичні знання, професійно орієнтовані фонетичні навички, професійні фонетичні й фонетично-методичні вміння та професійну фонетичну усвідомленість у другій іноземній мові. Виявлені компоненти розподілено на дві групи: ідентичні до відповідних складників професійної фонетичної компетентності в англійській мові як першій іноземній і специфічні для фонетичної компетентності майбутніх учителів в англійській мові після німецької.

Ключові слова: професійна фонетична компетентність, професійно орієнтовані фонетичні навички, професійні фонетичні вміння, фонетично-методичні вміння, професійна фонетична усвідомленість.

СОДЕРЖАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ФОНЕТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ В АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ ПОСЛЕ НЕМЕЦКОГО

Чухно Е. А.

*Харьковский национальный педагогический университет имени Г. С. Сковороды,
ул. Блюхера, 2, г. Харьков, Украина*

elchukhno@mail.ua

В статье рассмотрено содержание профессиональной фонетической компетентности будущих учителей, изучающих английский после немецкого. В ее составе выделены фонетические знания, профессионально ориентированные фонетические навыки, профессиональные фонетические и фонетическо-методические умения и профессиональную фонетическую осознанность во втором иностранном языке. Выделенные компоненты подразделены на две группы: идентичные соответствующим компонентам профессиональной фонетической компетентности в английском языке как первом иностранном и специфические для фонетической компетентности будущих учителей в английском после немецкого.

Ключевые слова: профессиональная фонетическая компетентность, профессионально ориентированные фонетические навыки, профессиональные фонетические умения, фонетическо-методические умения, профессиональная фонетическая осознанность.